

Bewegingen Radicale vernieuwing bundelen krachten

Geplaatst op 5 april 2024

Foto: de startbijeenkomst heeft een 'gouden randje'. Radicale vernieuwing bestaat 7 jaar en we vieren de start van een nieuwe fase. En inhoudelijk gaat het tijdens de bijeenkomst over de 'Gouden cirkel' (het Waarom, Hoe en Wat van de vernieuwingsbeweging).

Begin 2017 gaat de landelijke beweging Radicale vernieuwing officieel van start met als motto: van regels naar relaties. Nu zeven jaar – en vele opbrengsten – later

zijn verschillende bewegingen Radicale vernieuwing ontstaan en die bundelen nu hun krachten. Deelnemende organisaties uit de verpleeghuiszorg en thuiszorg en uit de langdurige ggz gaan samen met organisaties uit de gehandicaptenzorg verder als één brede vernieuwingsbeweging. Samen werken zij nu aan de zorg van morgen. Die in alle facetten draait om mensen en wat er voor hen toe doet.

Al langere tijd geven deelnemers uit de verschillende sectoren aan behoefte te hebben om met elkaar één brede beweging te vormen. De uitdagingen waar we voor staan vragen ook om over de sectoren heen samen te werken. Tijdens een feestelijke bijeenkomst 29 februari in Utrecht is het zover: het startschot wordt gegeven voor deze nieuwe brede beweging Radicale vernieuwing. Waarbij we samen doen wat we samen kunnen doen, en per sector actief zijn waar dat nuttig of nodig is. De bijeenkomst is uitgebreid voorbereid door deelnemers uit de verschillende sectoren. Op het programma: het herijken van het waarom, hoe en wat van de beweging.

Marthijn Laterveer, coördinator LOC Waardevolle zorg en initiatiefnemer Radicale vernieuwing: "In voorbereidende gesprekken speelden ervaringsdeskundigen eigenlijk de hoofdrol. In klare taal legden zij de kern bloot: hoe het draait om de mensen om wie het gaat en wat zij belangrijk vinden. En dat al het

andere daar dienstbaar aan moet zijn in plaats van andersom.” Marthijn vervolgt: “Wat ik ook treffend vond is dat een van de deelnemende bestuurders in de voorbereiding aangaf, dat juist in een tijd waarin de overheid allerlei programma’s bedenkt en over de zorg uitstort, het belangrijk is dat wij het heft in eigen hand nemen. Dat we zeggen: we willen het vanuit en met de mensen zelf organiseren en dat gaan we met elkaar doen, ónafhankelijk.”

Leren van en met elkaar

In de afgelopen jaren heeft Radicale vernieuwing deelnemende organisaties en individuen al veel opgeleverd. Deelnemers geven aan dat deelname de organisatie helpt om de eigen missie en visie daadwerkelijk te vertalen naar de praktijk. De droom van de beweging, om elkaar te stimuleren en helpen om doorgaand menswaardige, relationele zorg te bieden, sluit aan bij en versterkt al lopende initiatieven in ieders eigen organisatie. Cliënten en medewerkers voelen zich meer gezien en gehoord, kostbare tijd wordt vrijgemaakt om te besteden aan waardevolle zorg. Samen voelen deelnemers zich gesterkt om mogelijkheden te realiseren voor nieuwe oplossingen, buiten de gebaande paden.

Johan Dreesen (voorgond)

Johan Dreesen, teammanager en coördinator Radicale vernieuwing bij ggz-deelnemer LEVANTOgroep: “Het feit dat men binnen de ouderenzorg al zeven jaar ervaring heeft, vind ik heel interessant. Omdat ik heel graag wil horen en zien en weten wat zij daarmee doen. Van en met elkaar leren over uitgangspunten van de radicale vernieuwing en ervaringen daarmee. Hoe bouw je die relatie uit? Hoe kom je inderdaad tot meer inspraak van cliënten, naasten en hulpverleners? Ook al heeft iemand bijvoorbeeld dementie. En hoe ga je om met moeilijke situaties in een wijk? Hoe integreer je makkelijker in een wijk? Ik denk dat ze vanuit de ouderenzorg veel positieve ervaringen hebben waarvan we ook heel veel kunnen leren.” Ook de andere

deelnemers zijn daarvan overtuigd – ook dat de ervaringen van deelnemers in de ggz en gehandicaptenzorg een inspiratiebron kunnen zijn. Bovendien is er een behoefte om gezamenlijk verder op te kunnen trekken tegen regels die belemmerend zijn. Door te laten zien hoe het beter kan.

De deelnemers besluiten tijdens de bijeenkomst dan ook om verder te bouwen op het in de vernieuwingsbeweging opgebouwde gebruik, om rondom belangrijke thema's experimenten op te zetten. En de warme relaties van de beweging met bijvoorbeeld de ministeries, inspectie en zorgkantoren te blijven benutten – juist ook als het gaat om benodigde sector-overstijgende aanpakken. Centrale thema's waar we op die manier aan werken vanuit de beweging zijn in elk geval: 'Voorbij sectoren', 'Vernieuwend leren en verantwoorden' en 'Zorgzame gemeenschappen'. Overige thema's waar in de verschillende bewegingen al langer aan gewerkt wordt lopen ook door, zoals: 'Zinvolle daginvulling'; 'De mens en zijn levensverhaal'; 'Optrekken met naasten'; 'Samenzeggenschap'; 'Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten'; 'Ruimte voor dementie' en 'Zorgonderwijs'. Bovendien kunnen altijd nieuwe thema's bij komen. Activiteiten vanuit de beweging worden waar mogelijk al opgepakt door mensen uit de verschillende sectoren.

DEELNEMERS

De volgende organisaties vormen de brede beweging Radicale vernieuwing. De organisaties in de jeugdzorg vormen op dit moment nog een aparte beweging met eigen dynamiek – hoewel er al meer en meer samenwerking gezocht wordt. De intentie is om die samenwerking verder uit te breiden.

Gehandicaptenzorg: Gemiva, Ons Tweede Thuis

GGZ: GGZ Noord-Holland-Noord, LEVANTOgroep, Mentrum (Arkin)

Zorg in het verpleeghuis en thuis: Avoord, Cartinreggeland, Cederhof, De Posten, Driezorg, Iets terug doen, Innoforte, Jonkerszorg, Mijzo, Reigershoeve, Santé Partners, Topaz, Viattence, WarmThuis, Woonlandschap De Leyhoeve, Woonzorggroep Samen, Zonnehuisgroep IJssel-Vecht

Jeugdzorg: D3, Entrea Lindenhout, Jeugdbescherming Gelderland, Jeugdbescherming West, Leger des Heils Jeugdbescherming, Partners voor Jeugd, Samen Veilig Midden-Nederland

Meedoen? Neem graag contact op voor de mogelijkheden: radicalevernieuwing@loc.nl of 030 207 4067.

(Samen) léven centraal

Een van de deelnemers aan de startbijeenkomst: “We kunnen elkaar volgens mij heel goed vinden in: hoe bouwen we sociaal sterke wijken, waar het gewone leven voorop staat in plaats van de zorg? En wat is dan het aandeel professionele zorg in zo’n sociaal sterke wijk? Kunnen we vanuit de verschillende sectoren samen werkvormen organiseren die maken dat alle mensen weer meer meedoen? En we minder een beroep hoeven doen op professionele zorg? Dan moet je breder kijken, ook breder dan zorg.”

Ter inspiratie worden voorbeelden genoemd uit de huidige praktijk. Zoals dat mensen die met langdurige gehandicaptenzorg te maken hebben en die dat willen – met juiste ondersteuning – bijvoorbeeld in de ouderenzorg werken. En daarmee van betekenis zijn voor zichzelf en voor hun omgeving. Naast en mensen in de lokale gemeenschap willen ook dikwijls actiever bijdragen aan het wel en wee van mensen in hun buurt, in heel het land zijn hier voorbeelden van. “Dan hoef je het misschien dus ook niet meer over dagbesteding specifiek van de gehandicaptenzorg of de ggz te hebben, maar gaat het over zingeving en van daaruit bijdragen aan de samenleving.” Aldus deelnemers.

Waarom dit ertoe doet? “Ik zie dat het leven om hele andere dingen gaat dan zorg. Het leven gaat over betekenisvolle relaties. Het leven gaat over een reden hebben om je wakker voor te zetten. Het leven gaat over een eigen plek hebben. Het gaat niet over zorg.” Weet een van de deelnemers. “Hoe meer wij van het leven van mensen naar de zorg trekken, hoe slechter de kwaliteit van leven. Want dat impliceert automatisch afhankelijkheid.” Als voorbeeld noemt hij: “We hebben nog een paar van die grotere terreinen, en die hebben heel veel waarde. Maar het beperkt ook, want we zijn geneigd om alles naar het terrein te halen. We hebben instellingen gebouwd náást de samenleving. Als iemand bij ons komt wonen, weten we dat zijn netwerk, nou, ik denk voor tachtig procent wegvalt. Ik worstel daar wel mee. Hoe zet ik dan toch die beweging in naar meer onderdeel uitmaken van de samenleving? Daar kan uitwisseling binnen deze beweging aan bijdragen.” Ook andere deelnemers uit de gehandicaptenzorg, maar ook uit de ggz en ouderenzorg, herkennen dit en willen hier in investeren.

“Ik zie dat het leven om hele andere dingen gaat dan zorg”

‘Bevrijd de mens, bevrijd de samenleving.’ Zo wordt het antwoord van de beweging op de vraag ‘waarom zijn wij er’ samengevat. Zodat als iemand met beperkingen te maken krijgt, zijn leven niet opeens gedomineerd hoeft te worden door systemen en zorg(routines). En zodat hulpverleners niet gehinderd hoeven worden door regels, schotten en gewoontes. De beweging heeft haar doel bereikt als werkelijk aangesloten wordt bij wat voor ieder mens persoonlijk van betekenis is – of het nu gaat om de mensen om wie de zorg draait, hun naasten of hulpverleners. Als mensen met een ondersteuningsvraag naar vermogen zeggenschap kunnen hebben over hun leven en de ondersteuning die ze daarbij krijgen. Als individu, maar ook collectief als buurt, wijk of dorp. Zie ook de foto hieronder met daarop meer antwoorden.

Lees verder onder de foto

1

Mensen ondersteunen
in wie hij is

Zelf
standig
heid

Vert
dat
goc

Volwaardig
leven

Opstaan tegen
systeem wat tekort
doet
→ wat is wél de
manier om te helpen?

Met elkaar
gaan Dansen!

Waarom na
al die jaren?

Werkelijk
aansluiten
bij wat voor
iemand van
betekenis is

iemand
zou zijn
eigen leven
moeten kunnen
leven

Wij brengen
alles onder
de zorg
paraplu

Het
gaat
relat
puk,
reg

Niet meer
maken van
het systeem
dan het is

met hulp
en org. van
ons

Mensen
mogen zijn
wie ze
zijn!

Meer kracht
met elkaar!

Dingen^{blijven}
doen die
ik kan

Zorg is nu
gescheiden
van leven
→ hoe weer
samen

Je wil
iets radical
veranderen
Zwitseren

Het dagelijks
bestaan
blijven leven

Transformatie
op hoog
niveau

Hoe doe je dat dan?

Hoe je dat dan doet? “Vraag het aan de mensen met ervaring in de praktijk,” geven betrokken ervaringsdeskundigen steeds aan. Bij alle vraagstukken vanuit de zorgorganisaties is het dus zaak om de mensen om wie het gaat steeds te betrekken. Sommige organisaties zijn zelfs al concreet op zoek naar hoe zij ‘tripartite’ kunnen besturen: een bestuur vormen mét een cliënt(vertegenwoordiger) en een zorgmedewerker. Ook zijn organisaties op zoek naar hoe zij ondersteunend kunnen zijn aan lokale burgerinitiatieven.

Andere belangrijke elementen voor *hoé* de beweging te werk wil gaan, zijn in elk geval: de mens als geheel blijven zien in plaats van alleen zijn beperking; eigen regie bevorderen en uitgaan van vrijheid (in plaats van denken in beperkingen); werken vanuit vertrouwen, met ruimte voor kwetsbaarheid.

Susan Veenhoff, bestuurder van gehandicaptenzorg-deelnemer Ons Tweede Thuis: “Het is belangrijk om goede voorbeelden uit te wisselen rondom belangrijke thema’s, om elkaar te inspireren. Nóg beter is het om ook slechte voorbeelden met elkaar te delen. Als we geen slechte voorbeelden hebben, dan hebben we het niet goed genoeg gedaan, we hebben dan te weinig lef en moed getoond. Als het een beetje schuurt en ongemakkelijk voelt, weten we dat we op de goede weg zijn. Om mislukkingen te kunnen delen, moet je je kwetsbaar op durven stellen. We moeten elkaar binnen de beweging dan ook goed (leren) kennen in korte tijd, zodat die samenwerking ook goed op gang komt.”

Lees verder onder de foto

Jorgen Bunte (links) en Susan Veenhoff (derde van rechts)

Regio's

In aanvulling op alle bijeenkomsten binnen de beweging die al op [de agenda](#) staan, zijn er naar aanleiding van 29 februari ook groepen deelnemers gevormd in vier regio's in het land (Noord, Oost, Zuid en West). Contactgegevens zijn al uitgewisseld, een eerste kennismakingsafspraak is gepland en een werkbezoek bij Gemiva heeft al plaatsgevonden. Meer weten? radicalevernieuwing@loc.nl of 030 – 207 4067.

Het faciliteren van de ontmoetingen, het warmhouden van samenwerkingsrelaties, het bewaken van de visie en missie in alle activiteiten en communicatie van de beweging: het vraagt allemaal tijd. [LOC Waardevolle zorg](#), initiatiefnemer van Radicale vernieuwing, blijft de beweging op deze fronten ondersteunen. Met [Vera Jansweijer](#) als coördinator (en [Ingrid Rebel](#) als coördinator voor de jeugdzorg), [Aukje Lausberg](#) als secretaris, [Marthijn Laterveer](#) als verbinder en [Douwe Dronkert](#) als communicatie-generator. De vernieuwing in de praktijk van iedere deelnemer vormt steeds het vertrekpunt. Net als ieder mens, is elke organisatie uniek, dus de vernieuwing kan vele vormen aannemen.

De deelnemers zorgen er nu al met elkaar voor dat de beweging zichzelf financieel kan bedruipen. Om nog veel meer uit de beweging te kunnen halen wordt nu een team van deelnemers gevormd, dat zich erop

toelegt meer inkomsten te genereren. Daarnaast is nog een andere ontwikkeling ingezet. Marco van Alderwegen, bestuurder Zonnehuisgroep IJssel-Vecht en Driezorg (ouderenzorg): "Ik vind dat als we deze beweging echt ruimte willen geven, we ons niet ieder jaar opnieuw maar voor vijf jaar zouden moeten verbinden. Dat geeft ruimte en rust voor de beweging." Zonnehuisgroep IJssel-Vecht en Driezorg bijten dan ook het spits af en committeren zich als eerste deelnemer voor minimaal vijf jaar aan de beweging – ook financieel.

Praktisch, realistisch en uitdagend

"Ik ben blij dat het vandaag praktisch en realistisch was," vertelt Jorgen Bunte achteraf. Hij woont op een locatie van deelnemer Ons Tweede Thuis, is er lid van de centrale cliëntenraad en was actief bij de voorbereiding van de bijeenkomst. Verschillende deelnemers die al langer betrokken zijn bij de vernieuwingsbeweging geven aan een nieuwe 'boost' te ervaren. En te merken dat bij dingen die voor hen vanzelfsprekend zijn geworden, tijdens de bijeenkomst vraagtekens zijn opgekomen. De dag daagde hen op een positieve manier uit om nog breder naar mogelijkheden te kijken.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Vernieuwing bij deelnemers](#)

Trefwoorden: [bestuurders](#), [cliënten](#), [cliëntenraad](#), [ervaringdeskundigheid](#), [ggz noord-holland noord](#), [hospitalisatie](#), [kwaliteit](#), [kwetsbaarheid](#), [levantogroep](#), [loc waardevolle zorg](#), [mentrum \(arkin\)](#), [naasten](#), [netwerk](#), [normaliseren](#), [radicale vernieuwing](#), [radicale vernieuwing jeugdzorg](#), [radicale vernieuwing verpleeghuiszorg en zorg thuis](#), [samenleving](#), [van betekenis zijn](#), [van regels naar relaties](#), [waardevol leven](#), [wijk](#), [wonen](#), [zeggenschap](#), [zelfontwikkeling](#)